

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO-4110-06-02/2012
R/11/010

Warszawa, dnia 8 marca 2012 r.

**Pani
Jolanta Marszycka-SucHECKA
Dyrektor
Zespołu Szkół Specjalnych nr 102
w Warszawie**

WYSTAPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował w Zespole Szkół Specjalnych nr 102 w Warszawie (Zespół lub Szkoła) realizację zadań w zakresie kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w latach szkolnych 2008/2009-2010/2011 i w I semestrze roku szkolnego 2011/2012.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 24 lutego 2012 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Zespołu, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości.

Formułując pozytywną ocenę uwzględniono zapewnienie uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych (upośledzeni umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim), w tym z zaburzeniami sprzężonymi oraz autyzmem, kształcenia i wychowania w dostępnym dla nich zakresie, a ponadto możliwość usprawniania zaburzonych funkcji i rewalidacji. Wszyscy pracownicy pedagogiczni Zespołu posiadali odpowiednie przygotowanie i kwalifikacje, czego efektem były planowe i zindywidualizowane działania w zakresie kształcenia i organizowania procesu rewalidacji uczniów, uwzględniające orzeczenia publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia specjalnego.

Realizacja planów i programów nauczania dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym zarówno w Szkole Podstawowej, Gimnazjum jak i Szkole Przysposabiającej do Zawodu była zgodna z podstawą programową kształcenia ogólnego, określoną w załącznikach

do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r., Nr 4, poz. 17). Dla uczniów (wychowanków) upośledzonych w stopniu głębokim ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, a od roku szkolnego 2011/2012 uczniów Szkoły Przyspasabiającej do Zawodu zorganizowano zajęcia pozalekcyjne mające na celu wspomaganie procesu ich rewalidacji, w tym z zakresu: rewalidacji indywidualnej i zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Te ostatnie wspierała działalność świetlicy szkolnej i drużyny harcerskiej *Nieprzetartego Szlaku*.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: niezgodnego z przepisami prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej; realizowania do końca I semestru roku szkolnego 2009/2010 zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w wymiarze niższym, niż przewidywały obowiązujące w tym okresie przepisy; niewyszczególnienia w zakresach obowiązków psychologa i pedagoga szkolnego zadań określonych w obowiązujących przepisach; braku zastosowania odpowiednich środków organizacyjnych mających na celu ochronę danych osobowych uczniów; niezgodnego z obowiązującymi przepisami prowadzenia dokumentacji dotyczącej wypadków uczniów na terenie Zespołu; niezapełnienia odpowiednich warunków do realizacji zadań statutowych Zespołu oraz niezapełnienia w budynku Szkoły odpowiednich warunków technicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

1. W Zespole nie prowadzono Księgi ewidencji dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowi szkolnemu i zamieszkałych w obwodzie szkoły podstawowej i gimnazjum, a w *Księdze uczniów* zapisywano zarówno uczniów szkoły podstawowej jak i gimnazjum, podczas gdy księgi takie prowadzi się odrębnie dla każdego typu szkoły. Było to niezgodne z § 3a ust. 1 i § 3b ust 1 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm.).

Ponadto *Księga uczniów* prowadzona była nierzetelnie, ponieważ nie zamieszczono w niej wszystkich wymaganych danych. W przypadku dzieci i młodzieży zapisanej pod numerami od 268 do 276 (str. 45 *Księgi*) nie podano adresu zamieszkania ucznia, a w kolejnych 15 przypadkach dotyczących dzieci zapisanych do Szkoły od września 2009 r. do listopada 2011 r. nie podano miejsca urodzenia dziecka, co naruszało przepisy § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W przypadku dzienników zajęć prowadzonych w latach 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 przez psychologów szkolnych nie zamieszczono w nich wykazu uczniów zakwalifikowanych do różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, co naruszało przepis § 18 ww. rozporządzenia.

Dzienniki zajęć w świetlicy w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 były niekompletne, ponieważ nie zamieszczono w nich planu pracy na dany rok szkolny oraz nie podano klasy, do której uczęszczają poszczególni uczniowie. Niekompletne były również informacje o samych uczniach. Powyższe naruszało przepis § 8a ust. 2 ww. rozporządzenia.

Z naruszeniem przepisu § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia założone zostały księgi arkuszy ocen. W szczególności teczki, w których zgromadzono arkusze ocen z poprzednich lat szkolnych nie zawierały adnotacji dotyczących: zbiorczej liczby arkuszy ocen uczniów z danego rocznika, którzy ukończyli szkołę oraz liczby arkuszy ocen uczniów z danego rocznika, którzy ukończyli szkołę oraz liczby arkuszy ocen uczniów, którzy z różnych przyczyn szkołę opuścili. Nie opatrzono żadnej księgi arkuszy ocen pieczęcią szkoły oraz pieczęcią i podpisem dyrektora szkoły. Obowiązek taki wynikał z przepisu § 13 ust. 4 ww. rozporządzenia.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia fakt, że jeszcze w czasie trwania kontroli nieprawidłowości dotyczące prowadzenia zarówno arkuszy ocen ucznia jak i ksiąg tych arkuszy zostały usunięte.

2. Z naruszeniem przepisu § 9 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 1997 r. w sprawie zasad organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim (Dz. U. Nr 14 poz. 76) oraz zapisów Statutów Zespołu obowiązujących w latach szkolnych 2009/2010 – 2011/2012 (odpowiednio: § 27 pkt 3 Statutu obowiązującego do dnia 7 października 2011 r. i § 96 Statutu obowiązującego po tym dniu) realizowano jednostkowy wymiar godzin zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Stwierdzono, że do marca 2010 r. zajęcia te realizowano w wymiarze jednostkowym po 45 minut (tak, jak godziny lekcyjne) podczas gdy powinny być one realizowane w wymiarze jednej godziny zegarowej.

3. W zakresach obowiązków psychologów i pedagogów szkolnych nie wyszczególniono zadań określonych odpowiednio: w § 15 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114) - obowiązującego do 1 lutego 2011 r., a następnie w § 29 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487).

Pominięto w tych zakresach zadania dotyczące: prowadzenia terapii indywidualnej i grupowej oraz minimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych, zapobiegania zaburzeniom zachowania oraz organizowania i prowadzenia różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym dla uczniów.

4. W Zespole nie zastosowano odpowiednich środków organizacyjnych mających na celu ochronę danych osobowych uczniów (w tym tzw. danych sensytywnych), o których mowa w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, ze zm.).

W szczególności: nie prowadzono dokumentacji opisującej sposób przetwarzania tych danych (art. 36 ust. 2 tej ustawy; nie wyznaczono osób dopuszczonych do ich przetwarzania (art. 37 ustawy); nie

zapewniono odpowiedniej procedury kontrolnej mającej zapewnić kontrolę nad tym, jakie dane osobowe, kiedy i przez kogo zostały do zbioru wprowadzone oraz komu są (będą) przekazywane (art. 38 ustawy); nie sporządzono ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania takich danych (art. 39 ust. 1 powołanej ustawy).

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia fakt opracowania w czasie trwania kontroli niezbędnych dokumentów organizacyjnych mających na celu ochronę przetwarzanych danych osobowych uczniów.

5. Niezgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzono dokumentację dotyczącą wypadków uczniów. Brak było udokumentowania zapoznania z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego rodziców poszkodowanego ucznia oraz doręczenia rodzicom (prawnym opiekunom) egzemplarza takiego protokołu.

Obowiązek taki wynika z § 45 ust. 1 i § 46 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.). Ponadto stwierdzono, że o zaistniałym wypadku nie powiadomiono organu prowadzącego Szkołę oraz rady rodziców, co naruszało przepisy odpowiednio § 41 ust. 1 pkt 4 i 5 ww. rozporządzenia.

6. Zespół nie zapewniał odpowiednich warunków do realizacji zadań statutowych. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z biblioteki oraz gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W budynku Zespołu brakuje odrębnych pomieszczeń do prowadzenia zajęć z profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej oraz biblioteki szkolnej.

Zgodnie z ust. 2 pkt 4 części I załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 139, poz. 1139, ze zm.), świadczenia pielęgniarstwa szkolnego obejmują sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością, w tym realizacja świadczeń pielęgnarskich oraz wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń, zabiegów i procedur leczniczych koniecznych do wykonania u ucznia w trakcie pobytu w szkole.

Szkoła nie zapewniała w latach szkolnych 2009/2010, 2010/2011 i w I półroczu roku szkolnego 2012 właściwej opieki pielęgnarskiej nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnymi, ponieważ nie zawarła z Narodowym Funduszem Zdrowia stosownej umowy i tym samym nie zapewniła uczniom właściwej opieki pielęgnarskiej. Stwierdzono, że podejmowane od września 2011 r. do czasu zakończenia kontroli - przez dyrektora Szkoły - działania na rzecz zapewnienia tej opieki były nieskuteczne.

7. Zgodnie z § 84 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

(Dz. U. Nr 75, poz. 690, ze zm.), w WC ogólnodostępnych w budynku użyteczności publicznej, powinna przypadać m.in. co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 mężczyzn oraz jedna miska ustępowa na 20 kobiet.

Stwierdzono, że w budynku szkolnym, w którym jednorazowo przebywało 40 uczniów znajdowało się jedno pomieszczenie WC (wspólne dla chłopców i dziewcząt) wyposażone m.in. w dwie umywalki i jedną miskę sedesową. Stan ten pozostawał w sprzeczności z przywołanym przepisem. Nie kwestionując dotychczas podejmowanych przez dyrekcję Zespołu działań mających na celu poprawę istniejących warunków zaznaczyć należy, że działania te były nieskuteczne.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w przypadku dzienników lekcyjnych z lat szkolnych: 2009/2010 (na przykład klasy: IIA Gimnazjum, i II Szkoły Podstawowej), 2010/2011 (klasy: III Gimnazjum i VI Szkoły Podstawowej) i 2022/2012 (klasy: IVB Szkoły Podstawowej i I Szkoły Przyspasabiającej do Zawodu) powołano się na nieaktualną podstawę prawną realizowanego, w tym roku szkolnym programu nauczania.

Ponadto stwierdzono, że w apteczkach znajdujących się na wyposażeniu Zespołu Szkół znajdowały się dwie apteczki wyposażone m.in. w przeterminowane paraleki, których okres przydatności do użycia został przekroczony od 75 do 560 dni. W czasie trwania kontroli przywołane paraleki zostały z apteczek usunięte i zutylizowane.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) założenie księgi uczniów i księgi ewidencji dzieci i młodzieży odrębnie dla każdego typu szkoły wchodzącej w skład Zespołu oraz zapewnienie prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- 2) zapewnienie realizacji grupowych (zespołowych) zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w wymiarze zgodnym z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- 3) dostosowanie zapisów zakresów obowiązków psychologa i pedagoga szkolnego do zadań jakie zostały przypisane tej grupie pracowników w stosownych przepisach prawa,
- 4) zapewnienie zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa sposobu prowadzenia dokumentacji dotyczącej wypadków uczniów,
- 5) niezwłoczne podjęcie działań mających na celu zapewnienie prawidłowych warunków do realizacji przez Szkołę jej zadań statutowych, w tym zapewnienie opieki pielęgniarskiej nad uczniami szkoły (w szczególności z chorobami przewlekłymi) oraz wygospodarowanie w budynku Szkoły odrębnego pomieszczenia na gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej,

- 6) podjęcie skutecznych działań mających na celu dostosowanie istniejącego pomieszczenia sanitarnego WC do wymogów technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki użyteczności publicznej.

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, prosi Panią Dyrektor o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.